

Maddi Aiestaran Iparragirre

A maila • 1 saria

Emakumearen aurkako indarkeria-kasuak eguneroko gertakari beltz bilakatu zaizkigun honetan, bertso-sorta bat idatzi nahi izan dut gizartearen gaitz beldurgarri hori nozitu duten emakume guztien omenez. Urte luzez eta isil-isilik bikotekidearengandik tratu txarrak jasan dituen emakume bat da bertso-sorta honetako protagonista; salaketa jartzera ausartu den unean izan dituen burutazioak papereratu ditut. Irakurlea ere, neure moduan, errealitate gordin hori bizi duten emakumeen azalean jarri nahi izan dut, bene-benetan eta irmoki gaitzesteko jokabide deitoragarri hori. Ea gustatzen zaizuen!

Doinua: Hogeigarren urtera (Amets Arzallusen moldaketa)

AMAITU DA

1-

Desagertzear dago
zure erresuma,
besteak txikitze
duzun gaitasuna.
Nahiz nigandik ez duzun
askorik entzuna,
ea gustatzen zaizun
gaurko erantzuna.
Kanporatzeko nire
barneko asuna,
behingoz entzun dadila
nire oihartzuna.
Kanporatzeko nire
barneko asuna,
kontatu behar diet
egin didazuna.

3-

Gogoan dut gaztetan
genuen "kimika",
elkar musukatzeko
nolako irrika.
Nahiz izaten genuen
zenbait ika-mika,
guztia zen egia,
guztia polita.
Baina behin hasi zinen
ozen garrasika,
ni txiki sentitzeko
hamaika teknika.
Baina behin hasi zinen
ozen garrasika,
eta guztia bota
zenuen harrika.

2-

Esan didate "aulki
horretan eseri",
hemen daramat ia
ordu eta erdi.
Bi eskuetan daukat
dardara gehiegi,
minez zimurtu zaizkit
bekain eta begi.
Aurrean izan ditut
hainbat amildegi,
baina bizitzak beti
ditu bi aurpegi.
Aurrean izan ditut
hainbat amildegi,
orain zu erortzea
ez al da zilegi?

4-

Nire etsipena zen
zuretzako grina,
kordea galdu arte
gelditu ezina.
Zu nire erregea,
ni zure panpina,
munstro handi bat zara,
traidore zikina.
Nahiz eta ahazteko
egin ahalegina,
ezabaezina da
jasandako mina,
Nahiz eta ahazteko
egin ahalegina.
zuri pozik egingo
nizuke berdina.

5-

Bateko kolpe eta
besteko iraina,
sakona da eragin
didazun orbaina.
Hazi-hazi eginda
ikararen zaina,
gorrotoari ezin
harturik tamaina.
Pauso hau ematea
kostatu zait baina,
behingoz hartuko diot
beldurrari gaina.
Pauso hau ematea
kostatu zait baina,
hau da egin didazun
minaren ordaina.

6-

“Zatoz zure zain dago
salaketa gela”,
segidan dantzan jarri
da nire sabela.
Kontatu diet nire
bizipen krudela,
sinatu dut zulora
bidal zaitzatela.
Atzean utziko dut
minaren tunela,
amaitu baita tratu
gaiztoen nobela.
Atzean utziko dut
minaren tunela,
amaitu da betiko
niretzat kartzela!

Itziar Mendia Urrutia

A maila • 2 saria

Kaixo! Itziar Mendia naiz, 17 urteko beasaindarra. Aurtengoa dut azken urtea Txindoki ikastetxean.

Nire zaletasunen artean irakurtzea, musika eta kirola daude. Horrez gain, bertso munduak ere asko erakartzen nau eta horregatik sari hau irabazteak asko poztu nau. Ea gustatzen zaizuen egindako sorta txiki hau!

Doinua: ETAre su-etenetik

BERTSOAK

1-

Zorionaren iturri
omen da ignorantzia
egin dugun min guztia
aspaldi dugu ahantzia
ez da positibo izan
inoiz gure presentzia
urrutiko lurraldeei
utzitako herentzia
nabarmen da gizarte
arteko diferentzia
nahiz ta jakin badakidan
handia da distantzia
ezin inola ulertu
gure indiferentzia

3-

10 urteko umezurtz
baten eskuan pistola
etxe baten suntsiketan
zutik gelditzen den ohola
horrenbesteren ametsak
osten dituen kaiola
zenbat bizitza konpondu
ezin direnak inola
askorentzat izaten da
egunerokoa hola
baina badirudi haiek
ez zaizkigula axola
ez da berdin hemen edo
Raqqan isuri odola

2-

Kendu diegu bakea,
kendu diegu indarra
eta gero armak saldu
dizkiegu barra-barra
zapaltzen ditugu asez
gure botere beharra
estaliz haien oihua,
isilaraziz negarra
nahiz eta uzten diegun
bizimodua kaxkarra
guri ez zaigu inporta
zer den ona zer den txarra
negozioa da hemen
inporta duen bakarra

4-

Sorrarazi dizkiegu
egun triste eta grisak
ostera ez dira hartzen
kontuan beraien hitzak
nahiz soilik hartu nahi duten
hau gordeleku berritza
ez dituztenez betetzen
europarron baldintzak
ez dizkiegu utzi nahi
orain Europako giltzak
ez al dira lotsagarri
burututako ekintzak?
Hesiz betez gure mugak
eta beraien bizitzak

5-

Ihesi irteten dira
duten guztia eskutan
gerraren ondorioak
oraindik euren larrutan
ilusio denak sartuz
esperantzaren txalupan
nahiz bidean geldituko
diren bostetik hirutan
baina ez dute ikusten
hau daudenak goi kargutan:
500 hartuko ditugu
5.000.000 utzi burrukan
zifrak ikusten dituzte
pertsonak dauden lekutan

6-

Ezer onik ez da lortzen
hesiz mugak marraztean,
denok berdinak garela
estali edo ahaztean,
bizitzari kapitalak
lekua irabaztean,
besteen aurretik egon
gaitezkeela ebaztean
arazoa konponduko
dugu mugak eraistean
gorpurik ez da egongo
gehiagotan itsaspean
jatorriak ahaztu eta
elkarlanean hastean

Hodei Munduate Etxeberria

B maila • 1 saria

Kaixo, ni Hodei Munduate, mutil Zaldibitarra naiz eta 14 urte ditut.

2003ko abenduak 24an jaioa naiz, Zaldibian eta nire familia, gurasoak eta bi arrebeekin bizi naiz. Ez dut nire burua pertsona langile bat bezala ikusten baina gauzak ongi egitea gustatzen zait baldin eta lan hori nire gustukoa bada. Txikitatik musika eta inguruko arlo guztiak ditut gustuko, horren harira bai instrumentu aldetik eta bai bertso arlotik ere zaletasun indartsuak ditut, bertsolaritza eta gitarra dira hauek. Bertsoak aspalditik ditut gustuko baina lau urte dira landu eta ikasten ditudala. Baditut gustuko bertsolari asko baina badira bi, nire begiko. Bertsolari hauek nire bertso modua ere determinatu dute euren bertsotarako umorezko modua txikitatik gustatu baitzaizkit, bi izugarrizko bertsolari hauek Agin Laburu eta Aitor Sarriegi dira. Hauen mailara iristeko asko lan egin beharko da beraz hortan jarraituko dut.

Doinua: Nafarroako mendi gainetan

BERTSO-AFARIAK

1 -

Utzi bakean lehiaketa hoik
Eta ahaztu ia guduz
Bertso afarik egiten die
Hori sustatu helburuz
Nola gai hontaz ez dien egin
Bertso gehiegi kopuruz
Egin behar det bertso sorta bat
Bertso afariei buruz.

3 -

Lasaitzekore motibon bila
ibiliaz bilau arte
Beste guztien herriak dira
Oñati ta Arrasate
Ulertu duzu zeure artean
"Hemen daukat jake mate
Ikusle denak Goierrikoak
Ni soilik ulertzen naute."

2 -

Azaldu zera sozidadera
berandu beti antzera
Ikusittuzu beste lagunak
Ta zu gazteena zera
Atea itxi eta orduan
Buruai gora ta behera
Ohartu zara dagoeneko
Ezin da bueltau etxera.

4 -

Bertsolariak zarete iada
Elkarren ondon eseri
Kantatzen hasi eta ohartu
Zutzako dala gehiegi
Hankak dardarka jarri zaizkizu
eta eskuekin segi
Lenengo nerbio kabroi horiek
zaizkizulako ageri.

5 -

Etorri dira aitte ta ama
lagun lehengusu ta maisu
balio zuna erakusteko
saio txukuna in nahi-zu
Lehenaukoa ez ba zan nahiko
beste arazo bat aizu
mikrofonoa artzearekin
agurra ahaztu zaizu

6 -

Etzea ibili haien mailan ta
etzea ibili pareko
Ta ze gogoa daukezun oain
etxeraino aiatzeko
ba-etzaiz larrittu baliokoizu
ofizioa-ikasteko
hurrengo baten egingo dezu
gehiago eta hobeto.

Uxue Iruretagoiena Andres

B maila • 2 saria

Nire izena Uxue Iruretagoiena da, eta 2002-ko martxoaren 7-an jaio nintzen. Aurten, nire DBH-ko azken urtea egiten ari naiz Jakintza Ikastolan.

Bertsoak sortzea nahiz entzutea gustuko izan dut beti. Hauen bidez, modu jostagarri eta labur batean mila istorio amaigabe kontatzeko aukera eduki dezakedalako.

Nik, oraingo honetan, ezaugarri hori aprobetxatuz sei bertso sortu ditut.

Zati guztiak lotuz gero, istorio baten aurrean aurkituko zarete. Izenburuak dioen bezalaxe, mundu honen beste alderdia ezagutuko duzue nire bertso hauek irakurritz gero.

MUNDUAREN BESTEALDERDIA

1 -

Erlojuari begira noa
noiz iritsiko ordua.
Bidaia luze bat dut aurrean,
zein izango nik patua?
Denbora batez luxua utziz
aldatuz bizimodua.
Hemendik urrun lur gehiago da,
desberdina da mundua!

3 -

Gaur izango dut ospitalean
nire lehen lan eguna,
antzematen dut giroan jada
gaixoen gogortasuna.
Sendagai faltek tristetzen naute,
behar aberastasuna,
diruak beti kontrolatu du
hemengon etorkizuna.

2 -

Azkenean bai, iritsi naiz ni
ezezaguna dut dena.
Hainbeste urte lan eta ikasten
merezi izan du dena.
Orain hasten dut ibilaldia
gogor, samingarriena
Afrikak badu nahiko botere
nik izango ote kemena?

4 -

Heriotza dut egunero nik
hemengo etsai bakarra,
eta honek du jendearengan
geldi ezin den indarra.
Bizitzen jarrai nahi duen horrek
esperantza du sugarra,
borroka egin dezagun behingoz
ezarriz bizitzan marra.

5 -

Denek dakite Afrika hontan
bizia dela gordina.
Nahiz haur txikien begietan den
beldur eta jakin mina,
mundu honetan txotxongiloak
izatearen berdina?
Hau aldatzeko beharrezkoa
gu guztion (ah)alegina!

6 -

Lurralde hontan utzi behar dut
edukitako papera.
Nahiz ni itzuli segi behar du
hasitakoak aurrera.
Nire oihartzuna irits dadila
mundu luze zabalera
horrela bada, Afrika zatoz
gu guztion babesera!

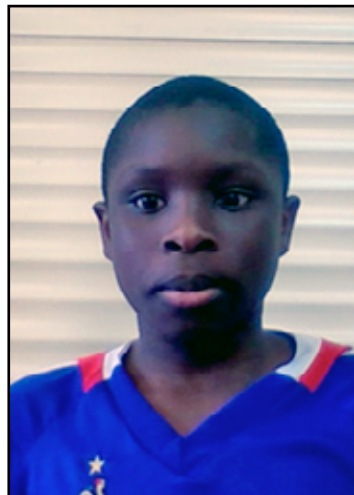
Khadim Sock

D maila • 1 saria

Kaixo:

Khadim Sock naiz. Bartzelonan jaio nintzen 2004ko urtarrilaren 3an. Bartzelonatik, Senegalera joan ondoren, Beasaina etorri nintzen bizitzera eta, iaz, Beasaindik Villabonara joan nintzen. Villabonan bizi arren, Beasain BHIn ari naiz DBH 1. maila egiten.

Nire zaletasunik handiena futbola da eta futbolari izatea gustatuko litzaidake.

IKASLEON BIZITZA ESKOLAN

Doinua: Pasaiko Plazatik

Ikasleon bizitza
ez da ipuina
eskolara bidea
sarri dut egina.
Goizero etortzen naiz
trenaz Beasaina
ohean geratzea
nahiago dut baina

Asko aspertu ohi naiz
klase orduetan
Gazte, Bio ta mate
dauden egunetan.
Nola soinketa dugun
guk egun horretan
gustura etortzen naiz
astearteetan.

Eskolara etortzen
horrenbeste urte
ikasgairik gehienak
dira oso kutre.
gazteko klase luze
eta txapen truke
ataria bakarrik
ipiniko nuke.

Jendeak esaten dit
belarrietara
Noizbait eskolan ondo
Moldatuko zara.
Hala ta guztiz ere
jakizue hara:
Ikasleon bizitza
oso gogorra da.

Maren Mendizabal Izagirre

D maila • 2 saria

Kaixo nire izena Maren Mendizabal da eta 2004-ko martxoaren 14an jaio nintzen Zaldibian. Orain Oianguren institutoan ari naiz DBH2 egiten.

Eskolaz kanpo palan eta esku- pilotan ibiltzea gustatzen zait, baita lagunekin gelditzea ere.

MONJA ETA APAIZA

Doinua: Minberatu zaizkigu

Kaixo arratsaldeon
Ni nago hementxe
Monja bat ikusten det
Nere ondon hortxe
Nik ustet monja horrek
Izena du Mertxe
Ta dago arin-arin
Dantzatzen txe-txe-txe

Monja dantzan arina
Hau marka polita
Baina egin nahi dizut
Belarrira errita
Aspaldi hontan ez zaitut
Elizan ikusi ta
Zer zabilta tabernan
Otoitzak utzita

Ni oso arin nago
baina ez nau ero
dantzan geldituko naiz
dagolako bero
zerbeza edaten det
baina zero zero
bestela izando naiz
dj o rapero

Sermoian zu bakarrik
ia lo hartuan
zertan egongo naiz ni
lehenengo bankuan
predikatu behar da
jesusen moduan
jendea dagon tokin
ta ez basamortuan

June Aiestaran Iparragirre

E maila • 1 saria

June Aiestaran nauzue, 12 urte ditut, eta Beasainen bizi naiz. 6.maila egiten ari naiz, Alkartasuna Lizeoan.

Asko gustatu zitzaidan Aitor Sarriegik Euskal Herriko Bertsolari Txapelketan erabili zuen doinu berria, eta doinu horretan egin nituen bertso hauek. Gainera, abenduan, Iruñeako saioan izan nintzen, eta izugarri gustatu zitzaidan bere kartzelakoa, "nagusiari gin-tonica jaurti zionekoa". Hain zuzen ere, bere ateraldia baliatu nuen bertso hauek idazterakoan.

Ea gustatzen zaizkizuen!

MENDEKUA

Doinua: Irun badaukazu zerbait (Aitor Sarriegi)

1)

Atetik sartu naiz eta
hori zen hori piura,
txoriak kaka egin dit
goitik behera burura.
Afalorduan mahaian
ume txikien modura,
ahizpek barre egin dute,
gogotik nire kontura.
Niri burla eta burla
zebiltzan oso gustura,
nire artean nioen
"zuen festa bukatu da!".
Gogoratuz Iruñeko
Aitorren "gin-tonic" hura,
bat-batean bota diet
burutik behera ura (BIS).

2)

Amaren "mala letxea"
ez zen, gero, berriketa,
hurbildu eta egin dit
sekulako errieta.
Isil-isilik egon naiz
irribarrea gordeta,
ikaragarria baitzen
bi ahizpatxoek kasketa.
Nahiz eta modu okerra
hautatzen dudana tarteka,
tortilLari beti eman
behar omen zaio buelta.
Beraz, gaizki egin arren,
ez naiz jarriko erreta,
ahizpen tonto-aurpegiak
merezi izan du-eta! (BIS)

June Lopez Ferro, Irene Manzano Errasti Naroa Arregi Etxezarreta

E maila • 2 saria

Irene, June eta Naroa gaituzue. Bertso hau hirurok batera egin genuen. Beasaindarrak gara eta aurten hirurok 12 urte beteko ditugu. Alkartasuna Lizeoan 6. Maila amaitzen ari gara.

Naroari eskulanetan aritzea gustukoa du, eta Ireneri eta Juneri berriz kirola egitea.

Lagunak garenez, oso ondo pasa genuen bertsoak egiten eta poz handia sentitu genuen sari hau eman zigutenean.

SUKALDARI TRAKETSA

Doinua: Ama begira ezazu

Sukalde lehiaketa
behar du irabazi.
Epaileak etorri ta
Izerditan hasi.

Kazuelara bota du
olio tantan bat.
Tipulina ta gero
dator ur pixkat bat.

Patatak garbitu ta
zuritu ere bai.
Moztea falta zaio
gure "chef" apartai.

Zartagia berotu
jana botatzeko
Hamarrean jarri du
ondo berotzeko.

Kazuelako guztia
erre zaio jada.
Sukaldeko lanetan
desastre hutsa da.

Letxuga labean ta
purean sardinak.
Tortillan jarri ditu
patata gordinak.

Labana ta sardeska
baita zartagina.
Ziprizzinez ederki
utzi du zikina.

Hankaz gora utzi du
sukalde guztia.
Epaileek zeroa
jarri dio ia .

Unax Madina Irastorza

Emaila • Aipamena

Kaixo, ni Unax naiz eta 11 urte ditut. Beasaingo Andramendi ikastolako 5.mailako ikaslea naiz. Nik oso gustuko ditut; esku pilota, futbola, gehienbat familiarekin jolastea eta bertsoak , noski,!

Lehenengo aldia da aipamena lortzen dudala, eta oso pozik nago. Nire bertsoa Txokoan izena du eta niri asko gustatzen zait.

TXOKOAN

Doinua: Ama begira zazu

Pilotariak dira
ospetsuak hemen
pilotak jotzen eta
tantoak egiten.

Tantoak egin eta
jendea txalotzen
eta pilotariak
frontoia eskertzen.

Iruñako Labriten
ze partidu ona
sasoi onean dago
Aimar Olaizola.

Artekariak kantuz
urdin edo gorri
giro ona da orain
frontoian nagusi.

Ibai Zabaleta De Benito

Emaila • Aipamena

Ibai Zabaleta naiz. Hamar urte ditut eta Alkartasuna Lizeoko LH 5A gelako ikaslea naiz. Bertsolaritzaz gain beste zaletasun batzuk ere baditut, euskal dantzak eta musika hain zuzen ere.

IÑAUTERIKO JAIAK

Doinua: Ama begira ezazu

1

Iñauteriko jaiak
guztitan onenak
mozorro ederrez ta
apaingarriz denak.

2

Astelehenean goaz
denok Tolosara
karrozak omen dabiltz
hona eta hara.

3

Eskolan baita ere
mozorrotzen gara
ta Mielotxin erreta
guztiok festara.

4

Azken egunerako
guztiok tristuraz
baina festak ederki
aprobetxatuaz.